

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Karmen Joller
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 10.07.2025 nr 1.2-2/64-1

Meie 25.07.2025 nr 2.3-5/25/2226-2

Arvamus vähi sõeluuringute registri põhimääruse eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks sotsiaalministri määruse „Vähi sõeluuringute registri põhimäärus“ eelnõu.

Meil on esitatud eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

1. Põhimääruse eelnõu § 3 järgi koosneb andmekogu elektroonset andmebaasist. Märgime, et eraldi ei ole vaja põhimääruses märkida, et andmekogu koosneb elektroonset andmebaasist. Infosüsteem on defineeritud küberturvalisuse seaduses ning selle järgi kujutabki infosüsteem endast digitaalset (elektroonset) andmetöötlust. Soovitame sätte põhimäärusest eemaldada.
2. Põhimääruse eelnõu § 5 järgi on andmekogu andmetel informatiivne tähendus. Märgime, et kuigi avaliku teabe seaduse (AvTS) seda nõuab, on selline sätte sisutühi. Ilmselgelt lähtub asutus oma töös andmekogusse kantud andmetest, vastasel juhul ei oleks andmekogu pidamisel mõtet. Nii on kohatu põhimääruses märkida, et andmetel on vaid statistiline või informatiivne tähendus. Seadus peab eristama üksnes neid juhte, kus andmekogu andmetel on kolmandate isikute suhtes konstitutiivne tähendus. Soovitame sätte põhimäärusest eemaldada.
3. Eelnõu § 13 järgi toimub andmevahetus teiste andmekogudega riigi infosüsteemide andmevahetuskähi kaudu või muul kokkulepitul elektroonset teabevahetust võimaldaval viisil. Juhime tähelepanu sellele, et AvTS § 43⁹ lõike 5 kohaselt peab andmevahetus riigi infosüsteemi kuuluvate andmekogudega ja riigi infosüsteemi kuuluvate andmekogude¹ vahel toimuma läbi riigi infosüsteemi andmevahetuskähi ja muid võimalusi seadus ette ei näe.
4. Eelnõu § 16 lõike 1 järgi võimaldatakse juurdepääs registri andmetele ja andmete väljastamine kooskõlas isikuandmete kaitset reguleerivate õigusaktidega, arvestades rahvatervishoiu seaduses sätestatud erisusi. Ebaselgeks jääb sätte eesmärk. Juhul kui sätte eesmärgiks on sätestada, kuidas toimub juurdepääs andmekogu andmetele, sh kuidas toimub andmete väljastamine, siis tulekski põhimääruses täpsustada, kas, kellele ja millistel juhtudel seda tehakse.
5. Eelnõu § 17 reguleerib andmete andmekogus säilitamist ning selle paragrahvi lõike 1 järgi säilitatakse andmekogusse kantud andmeid tähtajatult. Eelnõu seletuskirjas on isikustatud kujul tähtajatut säilitamist põhjendatud andmekvaliteedi pideva seire vajadusega kogu

¹ Riigi infosüsteemi kuulub riigi infosüsteemi halduse infosüsteemis (RIHA) registreeritud andmekogu, mis on liidestatud infosüsteemide andmevahetuskähiga (X-tee).

registreerimisperioodi jooksul, Eesti rahva tervise haigestumuse pikaajalise jälgimise vajadusega, teadusuuringute tegemisega ja tervisepoliitika väljatöötamisega. Lisaks on selgitatud, et andmete tähtajatu säilitamine isikustatud kujul tagab isikute täpse vastavuse andmete linkimisel eri andmebaaside või failide vahel, pidades silmas pikka mitmetesse aastakümnetesse ulatuvat ajavahemikku ja võimalikku jälgimist põlvkonniti.

Eelnõust nähtuvalt kogutakse andmekogusse nii sõeluuringu sihtrühma kuuluvate ja kutsutavate isikute andmeid kui ka tervishoiutöötajate isikuandmeid, mille puhul jääb selgusetuks nende andmete alalise säilitamise eesmärk, eriti kui andmekoossisu kuuluvad ka uuringu teinud tervishoiuteenuse osutaja asutuse nimi ja registrikood. Ilmselt ei saa näiteks uuringute tegijate ja hindajate isikuandmete alalise säilitamise vajaduseks olla ükski seletuskirjas toodud eesmärkidest.

IKÜM artikli 5 lõike 1 punktist e tulenevalt ei tohi ükski isikuandmete hulk olla igavene. Isikuandmete säilitamiseks peab olema konkreetne põhjus ning kui andmete töötlemise eesmärk on saavutatud ja kui ei ole muid seadusest tulenevaid õigustusi, miks andmeid säilitada, siis tuleb andmed hävitada. Tähtajatu andmete säilitamine tähendab intensiivset riivet isiku privaatsusele ja saab olla pigem väga erandlik, nõudes väga põhjalikku põhjendamist. Lisaks ei saa unustada, et alaline säilitamise vajadus tähendab tegelikult seda, et andmed peaksid olema vajalikud ka nt 200 aasta pärast ja on üpriski küsitav, kuivõrd võib selline vajadus nii pika aja möödus veel ilmned, sh tähendab säilitamine alati ka ressursikulu.

Kokkuvõtvalt soovitame andmekogusse kogutavate isikuandmete säilitamise tähtaega vajadusest ja eesmärgist lähtuvalt uuesti analüüsida ning põhimäärust ja seletuskirja selles osas täiendada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Terje Enula
jurist
peadirektori ülesannetes

terje.enula@aki.ee
627 4144